

19 decembrie 2022

Buletin Legislativ

Drept Comercial

Sumar:

1. Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din data de 22 noiembrie 2022 privind accesul neîngrădit la datele din Registrul beneficiarilor reali din perspectiva respectării vieții private și a protecției datelor cu caracter personal (cauzele C-37/20 și C-601/20 în procedura întrebării preliminare)

Accesul la datele din Registrul beneficiarilor reali nu poate fi acordat în mod neîngrădit oricărei persoane fizice sau juridice

Curtea de Justiție a Uniunii Europene („CJUE”) a fost chemată să se pronunțe în procedură preliminară asupra compatibilității dintre art. 30 alin. (5) din Directiva (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului („Directiva AML IV”) care stabilește accesul liber de către orice membru al publicului larg la datele din Registrul beneficiarilor reali și prevederile din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene care privesc respectarea vieții private și de familie (art. 7) și protecția datelor cu caracter personal (art. 8).

Art. 30 alin. (5) din Directiva AML IV stabilea inițial că accesul la Registrul beneficiarilor reali este permis *oricărei persoane sau organizații care justifică un interes legitim*. Această prevedere a fost ulterior modificată prin Directiva (UE) 2018/843 („Directiva AML V”) în sensul că informațiile privind beneficiarul real sunt accesibile, în toate cazurile, oricărui membru al publicului larg.

Modificarea adusă prin Directiva AML V a fost justificată prin aceea că, în practică, statele membre UE defineau sau abordau diferit condiția demonstrării unui *interes legitim* pentru a obține acces la informațiile privind beneficiarul real, ceea ce genera o practică neunitară și îngreuna accesul persoanelor la datele relevante.

Deși a constatat că un acces general la datele din Registrul beneficiarilor reali contribuie la atingerea unui obiectiv de interes public (prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului), Curtea a apreciat totuși că ingerința adusă drepturilor prevăzute de art. 7 și 8 din Carta drepturilor fundamentale nu este, în acest caz, nici

limitată la ceea ce este strict necesar pentru atingerea obiectivului urmărit, nici proporțională, deoarece nu asigură suficiente mecanisme care să protejeze beneficiarii reali de eventuale abuzuri.

În acest context, Curtea a reținut următoarele:

- Registrul beneficiarilor reali asigură cel puțin publicitatea următoarelor două categorii de date: date privind identitatea beneficiarilor reali (nume, prenume, luna și anul nașterii, naționalitatea și țara de reședință) și date privind informații economice (natura și amploarea interesului generator de beneficii pe care persoana îl deține);
- Accesul la toate aceste date poate permite crearea unui profil detaliat al persoanei vizate, inclusiv în ceea ce privește averea acesteia și domeniile de activitate, țările sau întreprinderile în care aceasta a investit;
- Odată disponibile în mod neîngrădit, datele din Registrul beneficiarilor reali pot fi accesate și de către persoane care urmăresc interese nelegitime sau strict personale; de asemenea, aceste date pot fi diseminate ulterior cu ușurință, o astfel de prelucrare masivă fiind imposibil de prevenit sau controlat, persoanele vizate neputându-se apăra contra unor eventuale abuzuri;
- Faptul că noțiunea de *interes legitim* (condiție pentru accesul la datele din Registrul beneficiarilor reali) este greu de circumstanțiat și aplicat în practică nu înseamnă că accesul la aceste date ar trebui acordat în mod liber oricărei persoane;
- Obiectivul general de prevenire a spălării banilor și a finanțării terorismului incumbă în primul rând autorităților cu competențe în domeniu și entităților raportoare care, de altfel, au acces neîngrădit la aceste date atunci când acestea sunt necesare desfășurării activității lor;
- Accesul la datele din Registrul beneficiarilor reali, de către orice persoană, fără a demonstra un interes legitim, nu aduce beneficii în atingerea obiectivului urmărit (prevenirea unor fapte ilicite) într-o măsură care să depășească gravitatea ingerinței în sfera drepturilor private aparținând beneficiarilor reali (nu este proporțională).

Curtea a decis astfel că modificarea adusă prin Directiva AML V care permite accesul la Registrul beneficiarilor reali oricărui membru al publicului larg nu produce efecte. Urmare a acestei hotărâri, teoretic, prevederile din Directiva AML IV au redevenit aplicabile, astfel că doar persoanele care justifică un interes legitim ar putea obține acces la datele din Registrul beneficiarilor reali.

Având în vedere hotărârea CJUE, este posibil ca autoritățile europene să aducă modificări Directivelor AML IV și V prin definirea sau circumstanțierea conceptului de interes legitim, condiție pentru accesul persoanelor la datele beneficiarilor reali.

În România, Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative care a transpus prevederile legislației europene, inclusiv ale Directivei AML V, prevede la acest moment că accesul la Registrul beneficiarilor reali privind societățile comerciale (ținut de Oficiul Național al Registrului Comerțului) și cel privind asociațiile și fundațiile (ținut de Ministerul Justiției) este accesibil oricărei persoane fizice sau juridice cu condiția înregistrării online și a plății unei taxe administrative.

Este evident că sunt necesare modificări legislative ale prevederilor sus-menționate pentru a reflecta cele stabilite prin hotărârea CJUE.

Există însă și alte acte normative care ar putea necesita revizuire. De exemplu, modificări recente aduse Legii nr. 31/1990 privind societăților comerciale impun ca actele constitutive ale societăților supuse înregistrării să cuprindă datele de identificare a beneficiarilor reali precum și modalitățile în care se exercită controlul asupra societății. Având în vedere că fotocopii după actele constitutive ale unei societăți pot fi obținute de orice persoană în condițiile prevăzute de legislația aplicabilă, opinăm că și aceste prevederi legislative necesită a fi reconsiderate în lumina hotărârii CJUE discutate mai sus.

anca.puscasu@tuca.ro

ruxandra.nita@tuca.ro

Editori

Țuca Zbârcea & Asociații oferă servicii complexe în legătură cu toate aspectele juridice relevante privind **Dreptul Comercial**. Echipa noastră include avocați experimentați în problematicile specifice de reglementare ale acestui domeniu, precum și dreptul pieței de capital, dreptul proprietății intelectuale, concurență, litigii, drept fiscal, publicitate, fuziuni și achiziții, protecția consumatorului și, mai nou, domenii precum insolvență, restructurare, dreptul muncii, restructurarea datoriilor. Țuca Zbârcea & Asociații oferă în principal consultanță la încheierea de tranzacții corporative la nivel național și internațional - fuziuni, achiziții, constituiri de *joint ventures*, tranzacții privind investiții de capital și tranzacții prin care este preluat controlul asupra unor mari corporații. Practica noastră în domeniul dreptului societar și comercial acoperă o multitudine de aspecte adiacente, inclusiv drept bancar și financiar, consultanță pentru fuziuni și achiziții, divizări, achiziționarea de active, tranzacții de drept imobiliar și multe altele.

Anca Pușcașu
Partner
+4 037 413 63 07
anca.puscasu@tuca.ro

Ruxandra Niță
Managing Associate
+4 021 204 88 90
ruxandra.nita@tuca.ro

TUCA ZBARCEA ASOCIATII

Șos. Nicolae Titulescu nr. 4-8
America House, Aripa de Vest, et. 8
Sector 1, 011141, București, România
T + 4 021 204 88 90
F + 4 021 204 88 99
E office@tuca.ro
www.tuca.ro

Acest material informativ are numai un caracter orientativ. Scopul său nu este de a oferi consultanță juridică cu caracter definitiv, care se va solicita conform fiecărei probleme legale în parte. Pentru detalii și clarificări privind oricare dintre subiectele tratate în Buletinul Legislativ, vă rugăm să contactați avocații sus-menționați.